

המביא גמ פרק ראשון גיטין

ח.

עין משפט
נר מצוה

לג א מ"י פ"ז מהל' גירושין הלכה י'
 לג ב מ"י פ"ח מהל' תרומות הלכה ז'
 לג ג מ"י פ"ז מהל' גירושין הלכה י'
 לג ד מ"י פ"ח מהל' עבדים הל' ו סג עשין פו טו"ש"ע י"ד ס"י רפ"ו סעיף פב:
 לה ה מ"י פ"ח מהל' טומאת מת הל' ו:
 לו ו מ"י פ"ז מהל' גירושין הלכה י' ופ"ח מהל' תרומות הל' ז ח:
 לו ז מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' ד והל' טו:
 לח ח מ"י פ"ח מהל' טומאת מת הל' ו:

תורה אור השלם

1. וגבול ים ויחיה לבם ימים הגדול וגבול ים יחיה לבם בגבול ים:
 כבודם לר' ו

העשויה לברות. כלומר מפני שהיא מהלכת כל שעה: **דלא מפסיק אורח**. בין ספינה לארץ אין שום אורח ומינא כארעא סמיכתא דמו: **רז נחמן בר יצחק אמר**. הנך ממנייתא דהמביא גמ אי בנהרות דא"י: **רזי ענמא לא פליגי**. דכאך ישראל נינהו ואע"ג דאין ספינה גוששת דטעמא דגמ לא משום יניקה מן הקרקע הוא כמעשה וכשזיעית הילכך לא שגא נהר ולא שגא יבשה: **כי פליגי בים הגדול**. שהוא תחום מערבו של ארץ ישראל ופליגי תנאי איכא למאן דאמר שפת הים הוא גבול וים גופיה לאו א"י הוא ואיכא למאן דאמר ים גופיה מארץ ישראל: **איוויה ארץ**. מקצוע פניונית מערבית של ארץ ישראל הר ההר ובתרגום ירושלמי מתרגם הר ההר טורי אמנון וכתיב (במדבר לד) זה יהיה לכם גבול כפון מן הים הגדול תמאן לכס הר ההר ש"מ הר ההר תקוע בים וההר גבול כפוני לארץ ישראל הוא וסמם הרים משופעים הם ויש שפיטעו רחצ כמהלך יום או יומים וקאמר תנא מהיכן היא הארץ מרגל ההר או מראשו: **כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים**. ללד ארץ ישראל דהיינו ללד דרום הים הגבול: **מטורי אמנון ולחון**. ללד כפון חוזה לארץ: **והנסין שנים**. איי הים שצמערב רואין אותן כו: **נחל מצרים**. הוא תחום ארץ ישראל צמקצוע מערבית דרומית וממוכר לים הגדול כתיב בגבול נגב (שם) ונסב הגבול כעמנון נחלה מצרים והיו תולדותיו הימנה. נמצאת ארץ ישראל בין הר ההר לנחל מצרים זה ממערבית לפניונית וזה מדרומית מערבית והים צמערב ויש מקום שהים נכנס לתוך ארץ ישראל מהלך ימים רבים בין הר ההר לנחל מצרים וצאתה כניסה יש נסין והן מתפשטין למערב לתוך הים חוץ מבין מקצועות תחומי ארץ ישראל שהן הר ההר ונחל מצרים הלכך רואין כאילו חוט מתוח מסוף הר ההר צמערבו עד נחל מצרים שהרי כל מה שצמח מקצועות הללו ארץ ישראל היא ומן החוט ולפנים כו: ר' יהודה אומר. כל הים שכנגד אור של ארץ ישראל ואפי' עד אוקיינוס למערב שהוא בסוף העולם הרי הוא כא"י שנאמר (שם) ים הגדול וגבול האי וגבול קרא יתירא הוא למימר דאף רוחב הים בכלל התחום: **והנסין שצמערבין כו**. כלומר ואם יש לנו לחלק צמקסין לא ללד מערב יש חלוק אלף ללד כפון וללד דרום שיש נסין בים מתפשטין לאורך הים לצפון ולדרום עד שמגיעין ומושכין חוץ מכנגד א"י ויש ראו למתוח החוט ממוזרח למערב ולהצדיל מה שכנגד אור א"י ומה שכנגד אור חוזה לארץ: ורואין כאילו חוט מתוח מקפלוריא. עיר היושבת בחודו של הר ההר בראש גבהו שהוא תחום כפוני: **ועד ים אוקיינוס**. שהוא בסוף העולם למערב ומנחל מצרים עד ים אוקיינוס: **מן החוט ולפנים**. ללד חצירו דהיינו לפנים כלומר בין שני החוטין הוו הנסין ארץ ישראל והוא הדין למים ונסין דנקט משום דחורשין חורשין בהם וחייבין צמערב וצמערב. והנך תרתי מתנייתא דלעיל פליגי שנכתב הגט בים הגדול להלן מחוט המתוח מטורי אמנון עד נחל מצרים מאן דאמר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל ואידך כרצונן: **מיצעי להו לנסין**. דמן החוט ולפנים ללד מורחי (ב) ללא תימא שפת הים הוא הגבול ואפי' במקום שהוא מתפשט ונכנס לתוך בין שני מקצועות התחומין: לא לריי קרא. כיון שצמח התחומין הם: סוריא. היא ארם לזבא וכבשה דוד והוסיפה על ארץ ישראל: **כמוכר בחוזה לארץ**. ותנן לקמן (דף מג:) המוכר עבדו לחוזה לארץ יא לחירות דקנסין ללוקח משום דעבד שייך צמיות ואסור ללאת מארץ לחוזה לארץ. סוריא לצפונה של ארץ ישראל להלן מעכו: **לגיטין און**. משום דצקיאין לשמה או שכיחי לקיימוי: **לעבדים לא**. ללאו מארץ ישראל היא: **עפרה עמא**. שגורו עליה. ואף על גב דצקירא ליה להאי תנא כיצוב יחד שמייה כיצוב כדקמני חייבת צמערב אפילו הכי גזור עליה: **והמביא גמ מטוריא**. לארץ ישראל כמביא (ב) בחוזה לארץ ללד שכימי שירתא: והרואה ליכנס לה צמעה נכנס. מה שאין כן בצרף העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

כל ששופע ויורד מטורי אמנון. פי' צמקסרס מטורי אמנון ולפנים דהיינו ללד דרום ארץ ישראל ולחון ללד כפון חוזה לארץ וקשה לר"י דא"כ אמאי נקט רבי יהודה קפלוריא הוה ליה למימר רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון עד אוקיינוס כו כיון דתנא קמא נמי לציין גבול כפוני של ארץ ישראל קאתי ונראה לר"י דטורי אמנון משמעפ ויורד ללד מזרח וללד מערב וחודו של הר הוא הגבול מערבי של ארץ ישראל. והנסין שנים רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון כלומר מחודו של הר עד נחל מצרים וקפלוריא לרבי יהודה אחי לציין נסין שצמקסין א"י ונראה שהכמוז דוחקו לרש"י לפרש כן דכתיב וזה יהיה לכם גבול כפון מן הים הגדול תמאן לכס הר ההר (ב) ומתרגמין הר ההר טורי אמנון אלמא הכמוז צא לציין גבול כפוני ומייהו יכול להיות שההר תקוע בקרן כפוניית מערבית אבל משפע ויורד ללד מזרח: **רבי יהודה אומר כל שכנגד ארץ ישראל כו**. ג' שאל רבנו פטר לר"ת דצמון הזה היה להתמיצ לר' יהודה צמערב שאלו צמערב של ארץ ישראל והשיב ללא קיימא לן כרבי יהודה אבל קשה ובי ר' יהודה היה מכיר בכל ארץ ישראל שעד אוקיינוס שכולם היו צקיאין לשמה או שעדים מצויין לקיימם שאין צריך לומר צפני נכתב לכך י"ל ללא כבשו הכל עולי צבלי אי נמי כדפירש צמקסרס דכל שכנגד ארץ ישראל היינו כל הים שכנגד ארץ ישראל ללא איירי ציבשה שעד אוקיינוס אלף צמקסין שבים הגדול דווקא כדכתיב (יהושע א) עד ים הגדול מצוא השמש יהיה גבולכם וכתיב (שמות כב) ושמי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתיים וממזרח עד ההר פירוש ים סוף ללד דרום ים פלשתיים ללד מערב מדבר למזרח נהר פרת ללד כפון ועוד י"ל שיהיה ידע שהיו כולם צקיאין לשמה לפי שהיה ידוע להם עד היכן ישראל עומדין ומשם ואילך לא היו ישראל עד סוף העולם כדאמרין בסוף מנחות (דף קז.) מזור כלפי מערב ומקרטיוגני כלפי מזרח אין מכירין לא ישראל ולא אציהם שצמקסין: **המביא גמ מטוריא**. מהו. אין לומר דבגט פשיטא להו דהו כחונה לארץ כדמניא צמקסין ובעבד מיציעיא להו דלס כו' הו צמקסין איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייא בר אבא (ב) **בשלא שיה** דרבים שוותה סוריא כו. (א) נקט [שלשה] לשון זכר אע"ג דסוריא לשון נקבה משום דעבד וגט הו לשון זכר: **ב"ב ויש יחד**. פי' צמקסין שלא היו לשם כל ישראל ציחד כמו ציבזש יהושע וכבשה ללוקח כולם אבל דוד לא כבש אלף ללוקחו אבל צמקסין מפרש טעם אחר צמקסין פרשת והיה עקב (א) דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י כבשה (ב) כדאמר התם ' סמון לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יבוצי שהיה סמון לירושלים ואתה הולך וכבש ארם נהרים וארם לזבא (א) אבל אחר שכל א"י כבשהו דריש התם מדכתיב (דברים יא) כל מקום אשר תדרוך כף רגלם וגו' שכל מה שהיו כובשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחידים: צמעה

ואילך לא היו ישראל עד סוף העולם כדאמרין בסוף מנחות (דף קז.) מזור כלפי מערב ומקרטיוגני כלפי מזרח אין מכירין לא ישראל ולא אציהם שצמקסין: **המביא גמ מטוריא**. מהו. אין לומר דבגט פשיטא להו דהו כחונה לארץ כדמניא צמקסין ובעבד מיציעיא להו דלס כו' הו צמקסין איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייא בר אבא (ב) **בשלא שיה** דרבים שוותה סוריא כו. (א) נקט [שלשה] לשון זכר אע"ג דסוריא לשון נקבה משום דעבד וגט הו לשון זכר: **ב"ב ויש יחד**. פי' צמקסין שלא היו לשם כל ישראל ציחד כמו ציבזש יהושע וכבשה ללוקח כולם אבל דוד לא כבש אלף ללוקחו אבל צמקסין מפרש טעם אחר צמקסין פרשת והיה עקב (א) דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י כבשה (ב) כדאמר התם ' סמון לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יבוצי שהיה סמון לירושלים ואתה הולך וכבש ארם נהרים וארם לזבא (א) אבל אחר שכל א"י כבשהו דריש התם מדכתיב (דברים יא) כל מקום אשר תדרוך כף רגלם וגו' שכל מה שהיו כובשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחידים: צמעה

קבונה

(א) [מקספתא פ"ד דתרומות הי"א ומקספתא תלה פ"ד הי"טן] (ב) [מקספתא כלס צ"ק פ"ח הי"ה] (ג) [מלה פ"ד מ"א] (ד) [על כו:] (ה) [באוקולוס ליתא ק"ו גוס צמקסין יונתן וירושלמי ליתא ק"ו ע"ש וגי' גירסת הערוך צמקסין סמנים] (ו) דברי תוס' ממה עיין ריש קדושין ועי' מהרש"א, (ז) שייך לע"פ (ח) ונ"ע מקספת ע"ז כה. ד"ה כינוש.]

גליון הש"ס

גמ' ת"ד בשלשה ע"י ע"ז דף כה ע"א מוס' ד"ה קסנר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ח מיצעי להו לנסין וכי ללד מורחי ארץ ישראל הוא ללא תימא: (ב) ד"ה והמביא וכו' מביא מוצרצה לארץ:

מוסף תוספות

א. כמו ת"ק. מוס' הא"ש. ב. וכל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים דהיינו ללד מזרח הו ארץ ישראל. ומטוריא ולחון דהיינו ללד מערב הו חו"ל. מוס' הא"ש. ג. ואפי' עד אוקיינוס כדמוכח. מוס' הא"ש. ד. ובשביעית. מוס' הא"ש. ה. שאנו מתפללים כנגד מזרח. מוס' הא"ש. ו. כדאמר 'היהבו כרכים בכבוש עולי מצרים וכו'. מוס' הא"ש. ז. עדיפא להנן לענין עבדים מלענין גיטין. מוס' הא"ש. ח. דעדיפא ענין לענין גיטין מלענין עבדים. מוס' הא"ש. ט. לא היה לו רשות לכבוש חוצה לארץ. מוס' ע"ז פא. י. כשכבש דוד את ארם נהרים וארם צובה אמר לו הקב"ה. מוס' ע"ז פא. י"א. ויבאן יצא לרבותינו המחלוקת בסוריא שקורין אותה כיבוש יחיד והטעם כי דוד כבש אותה ברצון נששו שלא שאל באורים ותומים ולא נמלך בסנהדרין. רמב"ן על המורה סוף פרשת עקב.